

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.ю.н. Георги Петков Близнашки
професор по конституционно право в Юридическия факултет на
Софийския университет „Св. Климент Охридски“,

член на научно жури в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6 Право (Наказателен процес), обявен от Югозападния университет „Неофит Рилски“ – Благоевград, ДВ, бр. 107/12.12.2025 г.

Относно: научната, научно-приложната и професионално-академичната дейност и продукцията, представена от ас. д-р Даниела Димитрова Атанасова – единствен кандидат в конкурса

Със заповед на Ректора на Югозападния университет „Неофит Рилски“ съм определен за член на научното жури по конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в професионално направление 3.6 Право (Наказателен процес). Конкурсът е обявен в Държавен вестник, бр. 107 от 12.12.2025 г., като до участие е допуснат единственият кандидат – ас. д-р Даниела Димитрова Атанасова.

В изпълнение на възложените ми задължения и при съобразяване с изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане и вътрешните правила на университета, представям следното становище.

I. Обобщени данни за научната продукцията и дейността на кандидата

Ас. д-р Даниела Атанасова е завършила специалност „Право“ в Югозападния университет „Неофит Рилски“. През 2010 г. придобива магистърска степен по международни отношения, а през 2022 г. защитава докторска дисертация на тема „*Водите в Република България и тяхната наказателноправна защита*“. Професионалната ѝ кариера включва дейност като адвокат, старши юрисконсулт в Басейнова дирекция „Западнобеломорски район“ към МОСВ, както и старши юрисконсулт в Агенция „Пътна инфраструктура“. От 2023 г. е асистент по наказателно

право и наказателен процес в Юридическия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“. Води семинарни занятия по наказателно право и лекции по наказателен процес. Наред с това участва в подготовката на студенти в научни кръжоци и симулативни наказателни процеси.

Професионална ѝ биография съчетава научна, преподавателска и практическа юридическа дейност, което е съществено предимство при изследване на проблеми от наказателноправен и наказателнопроцесуален характер.

Научната продукция, представена от кандидата, е концентрирана върху проблематиката на наказателноправната и наказателнопроцесуалната защита на околната среда, което показва последователност в научните интереси на автора. Изследванията са изградени върху цялостна концептуална линия, насочена към развитието на правните механизми за противодействие на екологичната престъпност и към усъвършенстване на нормативната уредба в съответствие със съвременните европейски стандарти. Включва монографичен труд на тема *„Наказателнопроцесуална защита на околната среда в контекста на съвременните предизвикателства“*, представен като хабилитационен, една книга, базирана на защитен дисертационен труд и пет научни публикации в специализирани издания в България и чужбина, част от които са реферирани и индексирани в Web of Science, Ulrich и ERIH+ .

С оглед предмета на обявения конкурс – научна специалност „Наказателен процес“, следва да се отбележи, че част от представените публикации са пряко свързани с наказателнопроцесуалната проблематика, а именно:

1. *„Експертната и процесуална компетентност в наказателното производство за защита на околната среда“*;

2. *„Characterisation of Environmental Damage in Water Crime“*;

3. *„Environmental Protection and the New Safeguards Provided in Directive (EU) 2024/1203 on the Protection of the Environment Through Criminal Law“*.

Тези публикации разглеждат въпроси, свързани с процесуалните особености при разследването и наказателното преследване на екологични престъпления, поради което съответстват на профила на конкурса по наказателен процес.

Кандидатът е представил доказателства за изпълнение на минималните национални изисквания по чл. 26 от ЗРАСРБ за заемане на

академичната длъжност „доцент“. Представената научна продукция изпълнява, а в отделни показатели и надхвърля минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“ в професионално направление 3.6 Право, като общият брой точки значително превишава установените прагове.

II. Оценка на научните и на практическите резултати и приноси на представената за участие в конкурса творческа продукция

Представеният хабилитационен труд „„Наказателнопроцесуална защита на околната среда в контекста на съвременните предизвикателства“ е с общ обем от 156 страници и е ясно и логически структуриран, като включва увод, три глави, заключение, библиография и приложение (анкета, проведена сред магистрати). Библиографският апарат обхваща 146 източника на кирилица, латиница и интернет ресурси, а използването на 104 бележки под линия свидетелства за висока степен на научна прецизност и задълбоченост на изследването. Структурното изграждане на труда осигурява последователен и логически обоснован преход между теоретичната рамка, нормативния анализ и практическите измерения на разглежданата проблематика.

В Първа глава, посветена на теоретичната рамка на изследването, монографичният труд се отличава с ясно изразена концептуална цялост и интердисциплинарен подход. Авторът успешно надгражда съществуващите теоретични криминологични модели, като ги интегрира в наказателнопроцесуалния контекст. Значим научен резултат е и задълбоченият анализ на липсата на легална дефиниция за екологично престъпление в българското право, като на тази основа е изведен обоснован и систематизиран дефиниционен модел, съобразен с европейските стандарти и съвременните изисквания на наказателноправната защита на околната среда.

Във *Втора глава*, насочена към процесуалните механизми и практиката по разследване на екологични престъпления, е осъществен оригинален и системен анализ на действащата наказателнопроцесуална уредба. Изследването надхвърля описателния подход и предлага концептуално осмисляне на установените нормативни дефицити и практически затруднения. В този контекст авторът аргументира наличието на структурен дисбаланс между активната административнонаказателна дейност и сравнително ниската ефективност на наказателната реакция, като

извежда този проблем въз основа на съчетаване на нормативен и емпиричен анализ.

Съществен принос в тази глава представлява и задълбоченото изследване на доказателствените специфики при екологичните престъпления, включително необходимостта от своевременни процесуални действия, правилно пробовземане, активно участие на експерти и комплексна оценка на причинените вреди. Обосновано е подчертана и необходимостта от адаптирани процесуални механизми за събиране и оценка на доказателства в тази специфична материя.

Особено положително следва да се оцени формулирането на научно обосновани предложения *de lege ferenda*, насочени към усъвършенстване на наказателнопроцесуалната уредба. Те обхващат както въпроси, свързани със своевременното сезиране на разследващите органи и ранното включване на експерти, така и подобряване на координацията между административните и наказателните органи, в контекста на предстоящото транспониране на европейските изисквания.

В рамките на същата глава се откроява и приносът, свързан с концептуализиране на проблема за кумулативните и бъдещите екологични вреди в наказателния процес – въпрос, който е поставен за първи път в систематизиран вид в българската правна литература. Включването на европейските механизми за трансгранично сътрудничество и оценката на тяхната приложимост в националния контекст допълнително обогатяват изследването и му придават съвременна и сравнителноправна перспектива.

Внимание заслужава и концентрираният и практически ориентиран анализ на новите изисквания на Директива (ЕС) относно опазването на околната среда, като ги съотнася към необходимите изменения в наказателнопроцесуалната уредба. Обосновано се открояват ключови направления за реформа – въвеждане на ефективни доказателствени механизми, специализирано обучение на компетентните органи и създаване на специализирани структури за разглеждане на екологични престъпления. Съществен акцент е поставен и върху необходимостта от нормативно уредена система за обмен и анализ на статистически данни, както и върху засилване на защитата на сигналподателите чрез допълване на процесуалната рамка. В заключение се аргументира нуждата от въвеждане на мерки, гарантиращи реална защита на околната среда, включително възможности за нейното възстановяване или компенсирание.

В *Трета глава*, посветена на възстановителното правосъдие в контекста на екологичните престъпления, е осъществен задълбочен теоретичен и сравнителноправен анализ, който надхвърля описателното представяне и предлага концептуално осмисляне на неговата приложимост в българската правна система. Авторът аргументира необходимостта от преход към интегриран модел, съчетаващ репресивните и възстановителните елементи, при който възстановяването на околната среда и защитата на обществения интерес се превръщат в същностен елемент на наказателното правосъдие.

Разгледани са съвременни теоретични модели на възстановителната справедливост в екологичен контекст, включително концепции за разширено разбиране на понятието „жертва“, ролята на природните обекти, както и различни форми на възстановителни практики, подкрепени със сравнителноправни примери от чуждестранни правни системи.

Особено значим е приносът, свързан с разработването на конкретни предложения за институционализиране на възстановителните механизми в българското наказателно право и процес. Те са нормативно структурирани, практически ориентирани и съобразени с европейските стандарти. Допълнително следва да се отбележи и анализът на възможностите за разширяване на достъпа до правосъдие чрез участие на заинтересованата общественост, включително чрез предоставяне на процесуални права на екологични организации.

В своята цялост монографичният труд представлява завършено, задълбочено и оригинално научно изследване с ясно изразена теоретична и практическа значимост. Той допринася съществено за развитието на наказателнопроцесуалната наука и има потенциал за реално отражение върху правоприлагането и бъдещото усъвършенстване на нормативната уредба в областта на наказателноправната защита на околната среда.

Останалите публикации на кандидата надграждат и конкретизират изследователската тематика в различни нейни аспекти. В отделните публикации се анализират както новите изисквания на Директива (ЕС) 2024/1203 и тяхното значение за националните правни системи, така и специфичните процесуални и експертни аспекти на доказването при екологични престъпления. Допълнителните разработки разширяват изследването чрез разглеждане на съставите на екологични престъпления и характеристиките на екологичната вреда. В своята цялост научната дейност се отличава с методологична задълбоченост и принос към модернизирването

на наказателноправната и наказателнопроцесуалната защита на околната среда в съответствие с европейските стандарти.

VI. Критични бележки

Наред с безспорните научни приноси и високото качество на изследването, могат да бъдат отправени и някои бележки с препоръчителен характер, насочени към неговото по-нататъшно обогатяване и задълбочаване. Бих препоръчал в бъдещите изследвания авторът да задълбочи сравнителноправния анализ, особено по отношение на практиката на други европейски държави при прилагането на наказателноправните механизми за защита на околната среда. На следващо място изследването би могло да постигне още по-голяма задълбоченост при анализа на взаимодействието между отделните компетентни органи, в частност между МОСВ, прокуратурата и регионалните инспекции по околната среда и водите (РИОСВ). Подобно доразвиване би позволило по-ясно открояване на практическите предизвикателства и възможностите за подобряване на координацията между тях.

VII. Заключение

Представените от д-р Даниела Димитрова Атанасова документи и научни трудове отговарят на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и вътрешните правила на висшето училище. Налице е необходимият обем научна продукция, публикувана след придобиването на ОНС „доктор“, с което са изпълнени законовите критерии за участие в конкурса.

Научните разработки на кандидата са фокусирани върху актуални и значими въпроси на наказателния процес, със специален акцент върху наказателнопроцесуалната защита на околната среда в контекста на съвременните предизвикателства. Особено ценни са изведените от нея предложения *de lege ferenda*, включително разработването на конкретни текстове за въвеждане на мярката „възстановяване на околната среда“ в Наказателнопроцесуалния кодекс. Тези предложения демонстрират оригинален научен принос и ясно изразена концептуална позиция, насочена към усъвършенстване на процесуалните механизми за ефективна защита на околната среда.

Поради това давам своята положителна оценка и подкрепям избора на ас. д-р Даниела Димитрова Атанасова за заемане на академичната длъжност

„доцент“ по професионално направление 3.6 Право (Наказателен процес) в Югозападния университет „Неофит Рилски“.

Дата: 17.03.2026 г.

Член на научното жури:.....

проф. д.ю.н. Георги Близнашки

OPINION

by Prof. Georgi Petkov Bliznashki, Doctor of Legal Sciences
Professor of Constitutional Law at the Faculty of Law of Sofia University “St.
Kliment Ohridski,”

Member of the Academic Jury in the competition for the academic position of
“Associate Professor” in the field of higher education 3. Social, Economic and
Legal Sciences, professional field 3.6 Law (Criminal Procedure), announced by
South-West University “Neofit Rilski” – Blagoevgrad (State Gazette, No.
107/12.12.2025)

*Regarding the the scientific, applied scientific and professional-academic
activities and publications submitted by Assistant Professor Daniela Dimitrova
Atanasova, Ph.D. – the sole candidate in the competition*

By order of the Rector of South-West University “Neofit Rilski,” I have
been appointed as a member of the academic jury in the competition for the
academic position of “Associate Professor” in the professional field 3.6 Law
(Criminal Procedure). The competition was announced in the State Gazette, No.
107 of December 12, 2025, and the only admitted candidate is Assistant Professor
Dr. Daniela Dimitrova Atanasova.

In fulfillment of my duties and in compliance with the requirements of the
Law on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria, the
Regulations for its implementation, and the internal rules of the University, I
hereby present the following opinion:

I. Summary of the Candidate’s Academic Output and Activities

Assistant Professor Daniela Atanasova graduated in Law from South-West
University “Neofit Rilski.” In 2010, she obtained a Master’s degree in
International Relations, and in 2022 she defended her doctoral dissertation
entitled “Water in the Republic of Bulgaria and Its Criminal Law Protection.” Her
professional experience includes practice as an attorney, Senior Legal Advisor at
the Basin Directorate “West Aegean Region” within the Ministry of Environment
and Water, and Senior Legal Advisor at the Road Infrastructure Agency. Since
2023, she has been an Assistant Professor in Criminal Law and Criminal
Procedure at the Faculty of Law of South-West University. She conducts seminars
in Criminal Law and delivers lectures in Criminal Procedure, and actively
participates in student training through academic clubs and mock criminal trials.

Her professional profile combines academic research, teaching, and practical legal experience, which constitutes a significant advantage in the study of criminal law and criminal procedure issues.

The candidate's scholarly output is focused on the criminal law and criminal procedural protection of the environment, demonstrating consistency in her research interests. The studies are developed within a coherent conceptual framework aimed at improving legal mechanisms for combating environmental crime and enhancing the regulatory framework in line with contemporary European standards. The submitted materials include a monograph entitled "*Criminal Procedural Protection of the Environment in the Context of Current Challenges*" (habilitation thesis), a book based on the defended doctoral dissertation, and five scientific publications in specialized journals in Bulgaria and abroad, some of which are indexed in Web of Science, Ulrich, and ERIH+.

With regard to the subject of the competition – Criminal Procedure – it should be noted that several publications are directly relevant to this field, namely:

1. "Expert and Procedural Competence in Criminal Proceedings for the Protection of the Environment";
2. "Characterisation of Environmental Damage in Water Crime";
3. "Environmental Protection and the New Safeguards Provided in Directive (EU) 2024/1203 on the Protection of the Environment through Criminal Law."

These works address procedural aspects of the investigation and prosecution of environmental crimes and therefore fall within the scope of the announced competition.

The candidate has provided evidence of compliance with the minimum national requirements under Article 2b of the Law on the Development of Academic Staff for appointment to the position of Associate Professor. The submitted academic output meets, and in certain indicators exceeds, the established thresholds.

II. Evaluation of the Scientific and Practical Results and Contributions

The submitted habilitation thesis, "*Criminal Procedural Protection of the Environment in the Context of Current Challenges*" has a total length of 156 pages and is clearly and logically structured, comprising an introduction, three chapters, a conclusion, a bibliography, and an appendix (a survey conducted among magistrates). The bibliography includes 146 sources in Cyrillic, Latin, and

online resources, while the use of 104 footnotes demonstrates a high level of scientific rigor and depth of research. The structure ensures a coherent transition between the theoretical, normative, and practical dimensions of the subject matter.

Chapter One, devoted to the theoretical framework, is characterized by conceptual coherence and an interdisciplinary approach. The author builds upon existing criminological models and integrates them into the field of criminal procedure. A significant scholarly contribution is the in-depth analysis of the absence of a legal definition of environmental crime in Bulgarian law, leading to the formulation of a well-founded and systematic definitional model aligned with European standards.

Chapter Two, focusing on procedural mechanisms and investigative practice, provides an original and systematic analysis of the existing criminal procedure framework. The study goes beyond a descriptive approach and offers a conceptual interpretation of identified legal deficiencies and practical challenges. The author convincingly demonstrates a structural imbalance between active administrative enforcement and the relatively limited effectiveness of criminal prosecution, based on both normative and empirical analysis.

A major contribution of this chapter is the detailed examination of evidentiary specificities in environmental crimes, including the need for timely procedural actions, proper sampling, expert involvement, and comprehensive damage assessment. The necessity of adapting procedural mechanisms to the specific nature of environmental evidence is convincingly argued.

Particularly noteworthy are the *de lege ferenda* proposals aimed at improving the criminal procedural framework. These include measures for timely referral to investigative authorities, early involvement of experts, and enhanced coordination between administrative and criminal bodies, especially in light of the forthcoming transposition of European requirements.

The chapter also makes a notable contribution by conceptualizing the issue of cumulative and future environmental harm in criminal proceedings—an issue addressed systematically for the first time in Bulgarian legal scholarship. The inclusion of European mechanisms for cross-border cooperation further enriches the analysis.

Special attention should be given to the focused and practice-oriented examination of the new requirements introduced by Directive (EU) 2024/1203, analyzed in relation to necessary amendments to the criminal procedure framework. The author identifies key reform areas, including the introduction of

effective evidentiary mechanisms, specialized training for competent authorities, and the establishment of specialized units for handling environmental crime cases. Emphasis is also placed on the need for a legally regulated system for statistical data collection and exchange, as well as on strengthening whistleblower protection through amendments to procedural law. The necessity of introducing measures ensuring effective environmental protection, including restoration and compensation mechanisms, is convincingly argued.

Chapter Three, devoted to restorative justice in the context of environmental crime, offers an in-depth theoretical and comparative analysis. The author substantiates the need for a transition toward an integrated model combining punitive and restorative approaches, in which environmental restoration and protection of the public interest are central elements of criminal justice.

The chapter examines contemporary models of restorative justice, including expanded notions of “victimhood,” the role of natural entities, and various restorative practices, supported by comparative examples from foreign legal systems.

A particularly significant contribution lies in the development of concrete proposals for institutionalizing restorative mechanisms within Bulgarian criminal law and procedure. These proposals are normatively structured, practically oriented, and aligned with European standards. The analysis also addresses the expansion of access to justice through public participation, including procedural rights for environmental organizations.

Overall, the monograph represents a comprehensive, in-depth, and original scholarly work with clear theoretical and practical relevance. It makes a substantial contribution to the development of criminal procedure scholarship and has the potential to influence both legal practice and future legislative developments in the field of environmental protection.

The candidate’s additional publications further develop and refine the research topic. They address both the requirements of Directive (EU) 2024/1203 and the procedural and evidentiary aspects of environmental crime, while also examining the elements of environmental offences and the nature of environmental harm. The overall body of work is characterized by methodological rigor and a clear contribution to the modernization of criminal law and criminal procedure in line with European standards.

VI. Critical Remarks

Alongside its significant scholarly contributions, the study allows for certain recommendations aimed at its further development. In future research, the author could deepen the comparative legal analysis, particularly with regard to the practice of other European jurisdictions in applying criminal law mechanisms for environmental protection. Furthermore, greater analytical depth could be achieved in examining the interaction between competent authorities, especially the Ministry of Environment and Water, the Prosecutor’s Office, and the Regional Inspectorates for Environment and Water. Such development would contribute to a clearer identification of practical challenges and opportunities for improved institutional coordination.

VII. Conclusion

The documents and scholarly works submitted by Dr. Daniela Dimitrova Atanasova comply with the requirements of the Law on the Development of Academic Staff, its implementing regulations, and the internal rules of the University. The required volume of scholarly output, published after the acquisition of the Ph.D. degree, is present, thus fulfilling the legal criteria for participation in the competition.

The candidate’s research focuses on relevant and significant issues in criminal procedure, with particular emphasis on the criminal procedural protection of the environment. Of particular value are the *de lege ferenda* proposals, including the drafting of specific provisions introducing the measure of “environmental restoration” into the Code of Criminal Procedure. These proposals demonstrate original scholarly contribution and a clearly articulated conceptual vision aimed at improving procedural mechanisms for effective environmental protection.

For these reasons, I give my positive evaluation and support the appointment of Assistant Professor Dr. Daniela Dimitrova Atanasova to the academic position of “Associate Professor” in the professional field 3.6 Law (Criminal Procedure) at South-West University “Neofit Rilski.”

Date: March 17, 2026

Member of the Academic Jury:

Prof. Georgi Bliznashki, Doctor of Legal Sciences